СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXX. — Число 237. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 12. жовтня, 1922.

VOL. XXX. — No. 237. — Jersey City, N. J., Thursday, October 12, 1922. — THREE CENTS

ГАРДИНГ ІМЕНУЄ ВУГЛЕВУ КОМІСІЮ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Президент Гардинг іменував нині сімох членів вуглевої комісії, котру постановила недавно ухвала американського конгресу, а котрої цілю має бути винаходити та подавати до публичного відома факти про вуглевий промисел, а також простудіювати положенне промислу від часу послідного вуглевого страйку та поробити конгресови відповідні законодатні припоручення.

Членами комісії стали: Джан Гейз Гемон, інжинер; Томас Р. Маршел, бувший віцепрезидент Злучених Держав; Самуель Алтшулер, судця з Шікаго, котрий недавно був роземним суддею в кількох непорозуміннях межи підприємцями та робітниками; Кларк Говел, редактор „Атланта Конституюшен"; Джордж Отис Смит, директор федерального ґеольоґічного бюра, котрого вважають знатоком економічних питань вуглевого промислу: Др. Едвард Дівайн, писменник та автор книжок про економічні та робітничі питання; та Чарлс П. Ніл, бувший комішенер праці. Трох з них належить до демократичної партії, а решта до републиканської.

КОПАЛНЯНИЙ КОНГРЕС ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД ІМІГРАЦІЄЮ

КЛІВЛЕНД, Огайо, 10. жовтня. — На відбуваючійся тут конвенції Американського Конгресу Копалняного предложено резолюцію, щоби конвенція візвала американський конгрес знести острі обмеження іміґрації, бо через них в американських промислах, а передовсім в копалнях дається відчувати недостача робітника.

Така недостача має бути, після донесень резолюційної комісії, дуже пекуча на заході Злучених Держав.

ДЕПАРТАМЕНТ СКАРБУ ОБІЦЮЄ, ЩО НЕ БУДЕ СТЯГАТИ НОВИХ ПОДАТКІВ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Департамент Скарбу дав до пізнання, що він не буде вже накладати на мешканців Злучених Держав нових податків, аби покрити недоборя адміністраційного року, кінчаючогося дня 30. червня.

Сей недобір виносить коло 650 міліонів долярів, але уряд сподієтеься покрити його зі заведених ним ощадностий.

Президент Гардинг мав заявитися за потребою зарядження нового оподаткования.

АМЕРИКА НЕ ХОЧЕ ДАВАТИ БІЛЬШЕ ПОЗИЧОК АЛІЯНТАМ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Високі американські урядники заявили нині рішучо, що Злучені Держави не думають зичити нікому зі своїх военних союзників гроший, поки вони не спорядкують своїх фінансових обставин, а передовсім не зменчуть видатків на военні цілі.

Вимок становити може Англія, котра з одного боку не видає богато на военні цілі, а з другого боку платить точно свої озобовязання супроти Злучених Держав.

КОРАБЛІ ПОЧИНАЮТЬ ВИКОНУВАТИ УРЯДОВІ ЗАРЯДЖЕННЯ ПРО ПРОГИБІЦІЮ

НЮ ЙОРК, 10. жовтня. — Кораблі, що належуть до Федеральної Корабельної Ради, почали вчора складати в руки уряду свої припаси горівки, вин та других алькоголічних напоїв.

За перший день зложено в військових магазинах в Брукліні 4,000 фляшок.

Рівночасно з тим, однак, ходять чутки, що властителі приватних корабельних підприємств збираються внести до суду спротив проти зарядження ґенерального прокуратора та в той спосіб дати федеральному судови нагоду заявити, чи сі зарядження були видані згідно зі законами.

ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ВИСИЛАЄ ПОМІЧ ГРЕКАМ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Урядники Червоного Хреста заявили на річній конвенції сеї орґанізації, що заряд припоручив всім своїм сестрам милосердя, працюючим в західній та центральній Европі, переїхати як найскорше до Греції та Малої Азії помагати потерпівшим від турецького наступу Грекам.

КАБІНЕТ ЗАСТАНОВЛЯЄТЬСЯ НАД СПРАВОЮ БЛИЗЬКОГО СХОДУ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Кабінет президента Гардинґа застановлявся нині над справою Близького Сходу, так зі становища політичного як філянтропійного.

Покищо однак уряд не видав в тій справі ніякої публичної заяви.

АМЕРИКАНСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ ЦЕРКОВ ПРОТИ ТУРКІВ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Президія Американської Церковної Федерації, котра каже, що вона має за собою коло 20 міліонів американських Християн, вислала до представників віременської та грецької церкви в Константинополи вислови своєї симпатії зприводу критичного положення їх орґанізацій.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД БЕРЕ НЕОФІЦІЯЛЬНО УЧАСТЬ В НАРАДАХ ЛІҐИ НАРОДІВ

ВАШІНГТОН, 10. жовтня. — Американський уряд вишле на наради Межинародного Робітничого Бюра, заложеного при Лізі Народів, свого неофіціяльного представника, котрий має бути його „неофіціяльним приглядачем".

ЗЕЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА

СТЕМФОРД, Конектикат, 10. жовтня. — Недалеко від стації зелізниці Ню Йорк, Ню Гейвен енд Гартфорд зударився особовий поїзд з товаровим.

Наслідком катастрофи було ранених пятеро людий: чотирох робітників зелізниці та один пасажир.

Причиною катастрофи була зле наложена зворотниця для товарового поїзду, наслідком чого сей віхав на послідні вози особового поїзда.

АМЕРИКАНСЬКИЙ МІЛІОНЕР ПОМЕР В АНГЛІЇ.

САВТГЕМПТОН, Англія, 10. жовтня. — Тут помер нині американський міліонер Іссак Ґуґґенгайм в 68 році життя.

Він помер несподівано перед поворотом до Америки.

Він є один з 7 братів Ґуґґенгаймів, котрі доробились великого майна фінансовими операціями з Ню Йорку.

Ґуґґенгайми є Жиди, родом із Швайцарії.

ЮНІЙНИЙ БАНК ХОЧЕ ПРОСИТИ ФОРДА СКЛАДАТИ СВОЇ ГРОШІ В НЬОГО.

Джозеф Гобарт, голова банку юнії льокомотивних пічкурів, заявив, що в найблизчих днях він думає вибратися до автомобілевого магната Генрика Форда, щоби просити його складати свої гроші в сьому банку.

ОФІЦІЯЛЬНЕ ПРИЗНАННЄ ЖІНКИ СЕНАТОРОМ

В суботу, дня 7. жовтня, ґубернатор стейту Джорджія вручив пані Вілєм Г. Фелтон з Картерсвил леґітимацію сенатора на місце помершого сенатора Вотсона.

РОЗМОВА БЕЗ ДРОТУПОНАД ОКЕАН.

Томас Липтон, англійський богатий торговець чаю, хотів випробувати, чи з Америки можнаби розмовляти бездротним телефоном з Англією. В тій цілі на його приказ пороблено приготовання до пересилки його голосу з великого департаментового склепу Бамберґера в Нюарку до великого склепу в Лондоні Селфриджа, з котрих оба мають могучі стації бездротного телефону. Проба відбулася в пятницю вечером. Вона випала дуже удачно. Служба та урядники склепу Селфриджа в Лондоні чули голос Липтона дуже виразно, а голвоний директор склепу сейчас переслав своє поздоровленнє Липтонови се самою дорогою.

Проба викликала велике зацікавленне не лишень в науковім, але й в промисловім світі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ПРОДАВ СТАРІ ВОЗИ ПОЛЬЩІ.

Польща купила недавно від американського федерального военного уряду 7.200 зелізничих возів, вживаних Америкою підчас війни. Їх вже почали наладовувати з порту в Брукліні та Норфовк, Верджінія. Сподіються по кінчити перевіз до слідуючого літа.

ПІТЬМА В ПОЛУДНЕ.

В понеділок, менче-більше в само полудне, нависли над Шікаґом такі ґусті хмари, що ціле місто потонуло в такій пітьмі, що прохожі лишень з бідою могли найти дороґу. Крамниці почали засвічувати всі світла, які світяться вечером. Автомобілі теж засвітили лямпи, хоч після закона вони не обовязані робити межи сходом та заходом сонця. Озерні маяки собі позасвічували ліхтарні, хоч їх через ґусту мраку далеко не можна було бачити.

Знатоки погоди кажуть, що причиною темноти були ґусті хмари, фабричний дим, уносячийся над містом, та недостача вітру, яких мігби усунути хмари.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ ПРИ РОБОТІ

Пробудженнє народного життя в нюйорській громаді слідне було сейчас по вакаціях. Воно розпочалося скликаннем віча на день 17. вересня в справі негайної допомоги рідному краєви, опісля нюйорська громада була занята приниманнєм гостей з України (членів Українського Національного Хору), а тепер обміркове роботу на найблизшу будучність, яка представляється так: На неділю 22 жовтня скликується до салі Народнього Дому наради, щоб дати інструкції делеґатам на Український Конгрес, який відбудеться в днях 26 та 27 жовтня у Филаделфії. Сейчас слідуючої неділі відбудеться велике віче, на якім Д-р Осип Назарук преставить теперішне положенне української справи. В середу дня 1. падолиста відбудеться в Народнім Домі Свято Першого Падолиста-памятка відродження Галицької Державы. Слідуючої неділі дня 5. падолиста буде день житнього колоска на Рідну Школу в Галичині.

Саме в день Конґресу, дня 27 жовтня, має відбутись так званий карнавал організації „Амеріка'с Мейкінґ" в Астор Готел в Ню Йорку. В тім карнавалі візьмуть участь ріжні чужинецькі ґрупи, які причинилися до створення американської культури. Треба отже подбати про те, щоби й Українці виступили зі своїми національними танцями. Цю задачу переняло на себе товариство Української Молодіжи в Ню Йорку, запрошуючи до співучасти найвизначнійші наші сили на тім полі. Хтоби з Українців міг подати інформації про добрих наших танцюристів, які моглиби взяти участь в тій забаві, нехай зробить се сейчас. Писати до Інформаційного Бюра, 30 Іст Сема улиця.

З уваги, що нюйорська громада пряме перетяжена працею та складками на цілі загального характеру, повинні наші патріоти з цілої Америки причинитися до покриття коштів таких виступів. Гроші присилати до Інформаційного Бюра. Цікаве прецінь, чи богато знайдеться людий, які схочуть помогти Нюйорчанам в отсій праці.

НАРОДНІЙ КОМІТЕТ ОСТЕРІГАЄ ЖИДІВ

Польські ґазети доносять отсе про зїзд Ширшого Народнього Комітету у Львові:

Відбувся у Львові зїзд українського Ширшого Народнього Комітету в котрому взяло участь 208 делеґатів трудової партії з усіх повітів Східної Галичини.

Зїзд радив над виборами і автономією. В обох сих справах 208 голосами постановлено здержатись від голосовання в часі виборів і запротестувати проти автономії.

В ухваленій резолюції підчеркнено, що виборчий акт для українського народу не істнує, а також постановлено внести до держав антанти протест проти виборів.

Ухвалено цілий ряд резолюцій, а також занято становище супроти, котрим звернено увагу, що український нарід, котрий доси був супроти них прихильно настроений, не бере відвічальности за се, коли наслідком їх участи у виборах повстануть алтисемітські розрухи.

НЕБУВАЛА ЗАБАВА.

Нюйорська поліція привела колись тут до суду 17-літнього Мориса Ґолда, котрого обжаловано за підпал. Переслухуваний підсудимий признався, що він справді любить підпалювати, щоби потім дивитися, як пожарна сторожа гасить огонь. Послідними часами „забавлявся" він в той спосіб, що підпалював колиски з дітьми, стоячі на хідниках.

ЗДОРОВИЙ ПРИВІТ.

Один лікар з Шікаґо каже, що до нього зголосився якийсь Андрій Гарлатан, котрий при праціанню подав свому товаришеви руку так сильно, що звихнув собі руку та зімлів на місци.

НА ФОНД ФЕДАКА.

(Через „Свободу").

Збірка з Yonkers, N. Y., прислав В. Мандзій $18.50

Зложили: Василь Миндзій, Михайло Фатюк, Андрій Скробала, Антін Хицяк, Дмитро Дулиба, Григорій Скробач і Кондрат Шелецький по $1.00; Ілія Іванець і Іван Ковалів по 50 цнт.; збірка в гали $10.50. — Разом $18.50.

Попередно оголошено $95.95.

РАЗОМ $114.45.

Вислано $260.33

ДОСІ ЗІБРАНО $374.78

ТУРКИ ПІДПИСАЛИ З АЛІЯНТАМИ УМОВУ ПРО ПЕРЕМИРЄ

МУДАНЯ, Мала Азія, 10. жовтня. — Нині о 11. години вночі підписано тут умову про перемирє між аліянтами і турецькими націоналістами. В імени уряду Мустафи Кемала паші підписав умову Ісмет паша.

В сій умові є такі точки:

1. — Греки мають опорожнити Тракію до 15 днів.

2. — Греки мають забрати свої цивільні власти з Тракії по змозі як найскорше.

3. — Від Греків мають переняти цивільну владу в Тракії аліянти і передати в руки Турків.

4. — Передача має відбутись до 30 днів по уступленню Греків із східної Тракії.

5. — Турки мають привести зі собою до Тракії свою жандармерію для удержання ладу і порядку.

6. — Перенятте влади в Тракії Турками має відбуватись під наглядом аліянтських місій.

7. — Кромі того аліянти держати-муть в Тракії 7 батальонів свого війска для оберіганія порядку.

8. — Аж до підписання мира Турки не можуть висилати війска ані творити війска в Тракії.

9. — Турки обовязуються шанувати невтральну полосу по обох сторонах Дарданелів.

10. Ся умова входить в життє в три дні по підписанню.

Підписати умову мають: Велика Британія, Франція, Італія, Туреччина і Греція.

ТУРКИ НЕВДОВОЛЕНІ З ФРАНЦІЇ

МАДУНЯ, Мала Азія, 10. жовтня. — Представник турецького уряду Ісмет паша висловив своє невдоволення іззa непостійної політики Франції. Він заявив, що Франція робила турецьким націоналістам всякі обіцянки, за диктатом англійської політики.

АНГЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ МОЖУТЬ ЗВЕРНУТИ СВІЙ ШЛЯХ ДО КАНАДИ ЗАМІСЦЬ ДО АМЕРИКИ

ЛОНДОН, 10. жовтня. — Тутешній дневник Таймс пише з приводу заборони алькогольних напитків на чужинецьких кораблях на водах американських, що англійські кораблі можуть собі порадити в сей спосіб, що плисти-муть не до Злучених Держав але до Канади. Вони можуть приставати в Мантріолі або Квібеку, відки подорожні переїдуть до Злучених Держав зелізницею.

Сей плян може в цілости не приметься, пише та ґазета, але в кождому разі богато американських подорожних набере охоти їхати домів на Канаду, з уваги, що дорога туди не буде під забороною американських проґібіційних урядників.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ КОМІСАРИ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО УТЕЧІ З РОСІЇ ЗАГРАНИЦЮ

БЕРЛІН, 26. вересня. — В поінформованих кругах серед тутешніх жидівських бизнесменів оповідають, що московські і жидівські большевики, котрі тепер царять в Кремлі, в Москві, вже зачинають цілком поважно потерпати за свою „владу" яку й досі опирають тільки і єдино на штиках (баґнетах).

Вони свідомі загального невдоволення з їх зарювання, яке не меньшає, а більшає з кождим днем.

Бояться вони, що катастрофа може вибухнути кождої хвилі і принести їх руїну зі собою, яка завершила би конець нещасного большевизму. Най меньша іскра могла би запалити пожежу, якої вже большевицьким комісарам не вгасити.

З уваги на те большевицькі КОМІСАРИ І КОМІСАРИКИ ВЖЕ ТЕПЕР ЛАДЯТЬСЯ ДО УТЕЧІ ЗАГРАНИЦЮ.

Большевицькі посольства заграницею, як кажуть тутешні жидівські бизнесмени, котрі з ними стоять в постійних зносинах, мають тайне строге порученне ПРАЦЮВАТИ ЗАДЛЯ УТЕЧІ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КОМІСАРІВ З РОСІЇ ЗАГРАНИЦЮ.

Вони вишукують вже тепер для комісарів ТЕПЛИХ ОСІДКІВ і депонують для них НА ІМЕНА ЇХ СВОЯКІВ ВЕЛИКІ СУМИ ГРОША, які раз-враз приходять з Москви у виді золота або діямантів.

Кромі того в Москві і по других містах большевицької окупації в Росії і на Україні вже тепер приготовлено СОТКИ ЛІТАКІВ, якими большевицькі комісари мають втікти на Литву, до Латвії, до Естонії, до Польщі, до Швеції і до Німеччини, у випадку загального повстання проти большевицької неволі в Московщині і всіх нею нападених краях.

Одначе, як в тутешніх політичних кругах запевняють, їм вже годі буде спастися із загальної революційної пожежі в Росії. Знавці запевняють, що така утеча воздухом не вдасться, а як іноді і поведеться, так годі втікачам буде денебудь заграницею удержатись по упадку большевизму в Росії. Їх Москалі і другі народи будуть переслідувати і карати не тільки в Росії, але усюди.

Також правничі знавці заявляють, що й фондів не удасться комісарам украсти їх звісним хитрим комісарським способом, бо всякий новий російський уряд візьме також на себе обовязок стягнути заграницею усе добро, яке большевики укрaдуть для себе в Росії, на Україні, або в других ними окупованих краях.

Большевики, впрочім, і се теж розуміють та знають. Якщо вони з тим не числяться, так се тільки тому, що вони загалом з нічим у світі не числяться. Одна тільки переможна сила до них промовить і їх переконає.

Сею безнадійностю, яка мусить царити в душах большевицьких лідерів, можна теж пояснити се, що вони мимо того, що знають, що їх жде сумний конець, та що вони женуть Росію у щораз то страшнійшу пропасть і безодню, всетаки із завзяттєем достойним ліпшої справи, держать насилу ту нещасну владу у своїх нещасних руках.

КАЖУТЬ, ЩО КОМІСАРСЬКА КЛІКА В МОСКВІ ЗРОБИЛА ЛЕНІНА ВАРЯТОМ І ВЗЯЛА ПІД КУРАТЕЛЮ

ЛЕНІН БУВ ЗА ПРОГОЛОШЕННЄМ СВОБОДИ В РОСІЇ?

БЕРЛІН, 26. вересня. — Особи, що прибувають сюди з Росії, оповідають про річи, які поза Росією виглядають неймовірними.

Вони кажуть, що кліка комісарів, яка тепер царить на Кремлі в Москві, складається з 6 осіб, які правлять ЦІЛКОМ ПО ЦАРСЬКИ, САМОДЕРЖАВНО І АБСОЛЮТНО БЕЗКОНТРОЛЬНО.

Їх власть є немилосерна ікрайно жорстока навіть супроти найблизших приятелів.

Найяркійшим доказом сього є подія з Леніном.

Він, бачучи, що Росії грозить неминуча загибіль від большевизму, предложив був на „совнаркомі" (советі „народніх" комісарів) проект, щоби одним замахом покинути большевизм і СКЛИКАТИ ЗАГАЛЬНИЙ ВИБОРНИЙ ПАРЛЯМЕНТ, з повною свободою аґітації і виборів для всіх партій.

Проти сього виступили Троцький і Каменев і разом з рештою своєї безконтрольної а покищо всевладної кліки, ЗРОБИЛИ ЛЕНІНА ВАРЯТОМ, а публично тільки „хорим на нерви", і вислали його на „відпочинок" на село, відки позволили йому вернутись і „урядувати" далі під строгою контролею сеї безконтрольної кліки, під неодмінною умовою, що на будуче рішучо нічого не робити-ме на власну руку, але все наперед піддасть під провірку і затвердженне кліки Троцького і Каменева.

Тепер Ленін вже не може свобідно сказати свого слова, хиба утік би з Росії заграницю, так як Горкий. Але кліка радше його убє, аніж мала би пустити заграницю.

Сі вісти, які втікачі привезли безпосередно з Москви, хотяй не є ані цілком певні ані навіть провірені, але, як кажуть знавці російських відносин, є цілком імовірні. В усякому разі вимагають вони ще потвердження.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.7

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДІЛОМ, НЕ СЛОВОМ!

Канадійські „Українські Робітничі Вісти", виступили недавно з довженькою писаниною, в котрій пробують доказати, що большевицькі комісарі не продавали Полякам Галичини.

Доказ лежить передовсім в лайці. Се вже такий звичай наших „червоних", що вони не можуть нічого доказати, поки по вуличньому не покажуть язика. Звичайно, з тим червоним доказом боротися зайво. Се навіть самі редактори знають, коли попри лайку пробують додати ще других доказів. Фабрикують їх зі статті львівського дневника „Діла", в котрім було написано, що представник московських советів заявився був підчас ризьких переговорів за самостійностю Східної Галичини. Слова „Діла" так обрадували червоних редакторів, що з радости аж згубили язика і вони довго стогнали, поки могли простогнати: Ага! А що? Не казали? Чи не правда то, що ми казали, що тепер навіть трудова ґазета пише, що ми добре писали, що совети за самостійностю Галичини?

Не беремося перечити, що большевицькі комісарі таке говорили. Вониж говорили богато: й в Брестю і в Ризі й поза Риґою, в Ґенуї і поза Ґенуею, на прийомах в італійського короля і на бенкетах для анґлійських капіталістів і — де вони не говорили? Як заводові балакуни наговорили всякого. Були там річи, обчислені на здуренне королів, та річи, обчислені на здуренне капіталістів, та річи, обраховані на здуренне робітників, та річи, обчислені на здуренне Українців. Відомо, брехні вони по езуїтськи не вважають гріхом. В язиці кісток не мають: куди хочуть, так його обертають. В большевії від язика податку не платиться, і комісарі плетуть ним на всі боки, в міру потреби збрешуть, а як деколи треба, то й правду скажуть.

Справді, львівське „Діло" не збрехало, коли говорило, що большевицькі представники говорили в Ризі за самостійностю Галичини. Не перечить сього не лишень „Діло", але й другі ґазети ще перед „Ділом". Нема в тому нічого нового, і ні львівське „Діло" ні канадійські „Ізвестія" тут пороху не придумали. Большевицьких заяв за самостійностю Галичини ніхто не перечив ані не перечить. І нема тут чого „Ізвестіям" аж до „буржуазів" лізти по докази на те, чого ніхто не думає перечити. Шкода „Ізвестіям" труду в отверті двері ломитися.

Ніхто не думає перечити, що большевицькі представники говорили за самостійною Галичиною в Ризі. Однак, ніхто не думає зі сих заяв робити таких висновків, які роблять „Ізвестія". На думку канадійських „Ізвестій" большевицькі заяви про самостійність Галичини є доказом, що большевики не продавали Галичини Полякам. Коли справді заява большевиків за самостійностю Галичини є доказом, що вони не продали Галичини, то на такий случай заяви Падеревського та Дмовського на париській конференції, що Польща є за самовизнанием націй, булиби доказом, що Польща не загарбувала Галичини. Колиб так було, то заяви московських большевицьких зїздів за самовизначеннем народів булиби доказом, що на Вкраїні править тепер український народ. Колиб так було, то ославлена заява австрійської конституції про рівноуправність народів булаби доказом, що справді в Австрії один народ не гнобив другого. Колиб так було, то постанови польської конституції про права національних менчостий булиби доказом, що в Польщі нема гноблених народів.

Таких заключень з тих усіх урочистих заяв ніхто робити не буде. Розумна людина знає, що всі ті урочисті гарнозвучні заяви на те й були обчислені, щоби здурити не думаючих людий. Така була ціль австрійської конституції, наданої під напором революції за заспокоенне розбурханих народів. Недавно бувший польський міністер заграничних справ заявив на вічу в Ню Йорку, що польська конституція гарна, але вона на папери, бо її ніхто не виконує.

Большевицька заява в Ризі теж була обчислена на те, щоби остати гарною заявою на прикритте дуже негарного бизнесу. Се було пилатівське умиванне рук, з яким московські Пилати продали замучену Вкраїну. Се був Юдин поцілуй, котрим Москалі віддали Ляхам великі шмати України в заміну за призанне Польщею московського панування над рештою України.

Проти гарних слів московських делеґатів про потребу самостійности Галичини стоять негарні діла. Діла говорять краще, як голі слова. Діла показують справдішну вартість слів. Без діла всяка заява мертва. По ділі лишень пізнається справдішну щирість заяви.

Ризький доґовір се діло. Гарні слова не змінять його значіння. Він далі лишиться повтореннем андрусівського договору, яким Москва ділилася з Польщею богатими українськими землями та працюючим українським народом.

ВЕЛИКЕ СВЯТО ГАЛИЧАН.

За три тижні буде веселе свято Галичан Українців у сумний час.

Се буде свято 1. падолиста.

Дня 1. падолиста, 1918, у Львові і в цілій Східній Галичині Українці повалили владу старої Австрії і взяли владу краю у свої руки.

Вони проголосили **українську державу на українській землі.**

За сею державою станув увесь нарід, чим виказав зрозуміннє і потребу своєї народньої держави.

Але зараз вчасі народин Західно-Української Республики напав на неї злочинець сусід з Варшави.

Він чигав на життє Західно-Української Републики і напав на неї, щоб її зломити та вбити.

Уживав всіх найзлочиннійших способів, щоб осягнути свою діявольську ціль.

Але не осягнув. Бо не стало йому аж настільки сили, щоб зломити і вбити відроджену Українську Галицьку Державу.

Найтяжші муки ляхам не помогли. Вони тільки більше зєдинили та злучили Українців до довгого оборонного бою.

Перед ними ідея чиста як хрусталь, ясна як небо українське, а за нею гордеє **війско** Українців і Українок, безоружних але непобідимих **мучеників.**

Се мученики за власну державу, за свою вільність.

Такі мученики все побіджають.

Були такі мученики італійські, болгарські, грецькі, сербські, чеські, литовські, латиські, естонські, ірляндські й інші. Всі вони вже виграли. Їх ідея і їх мучеництво побідили. Вони нині ґаздами у своїй хаті. Нема над ними ні царя ні ката, а воля народу править для його добра і щастя.

Тепер пора на нарід український, білоруський, вірменський, грузинський і ще інші.

Прийшла пора їх крайної розправи з ворогом і його тюрмою.

Прийшла пора валити мури сеї тюрми.

Валити мають мученики, яким присвічує ідея ясна і чиста, ідея, що веде і мусить довести до славної побіди.

На Сході наші браття Дніпряни борються за українську державу проти ката-Москаля, а на Заході Галичани проти ката-ляха.

Ще вони далеко від себе. Ще їх ділять два ряди ворожих мечів.

Але український нарід своєю живучою силою і непобідимостю зломить ті ворожі ряди і браття Дніпряни з Галичанами подадуть собі руки в Києві.

Зійдуться ще вдруге Полтавці з Гуцулами під синьо-жовтими прапорами, потоптавши прапор московський і ляцький.

Дня 1. падолиста с. р. минає **чотири роки, відколи Галицька Українська Держава відродилась по 577 літах неволі, і відколи вперве її проголошено народоправною републикою.**

Се велике свято Галичан хотяй нині воно ще в сумному часі.

Але поки ідея чиста і прапор не сплямлений, поки мученики несуть своє життє в бою у дарі за вільність зневаженого ляцьким ярмом краю, — навіть і сей час не є сумний.

Він був би сумний, якби ми всі опустили руки.

Але як ми стоїмо всі разом в бою, так він не сумний.

Тож відсвяткуймо його за три тижні, так аби почули наші браття у Львові і злочинці у Варшаві!

Уладьмо віча і в той день вишлім з усіх громад в Америці першому републиканському урядови нашого краю — правительству Петрушевича, дар на чинну боротьбу проти ляцької окупації нашого краю.

Нехай жадної громади не забракне між учасниками сеї боротьби!

Станьмо бодай грошевою допомогою рамя об рамя з нашими братами і сестрами, мучениками і местниками на ворогах!

Тож готуймось вже нині до практичного відсвяткования свята 1. падолиста, так як старий край того від нас сподівається, а ворог боїться.

БОРОНІМ РІДНИЙ КРАЙ! СПІШІМ З ЖЕРТВАМИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ!

Через девять місяців боронила хоробра Галицька Армія рідну землю перед Ляхо-Татарами, а покинула її аж тоді, коли не стало стрільна, коли вийшла амуніція, коли не було вже чим битись. Та траґедія ще жива в нашій памяти. А коли ми її не забули, так не забуваймо на це, що діється тепер в Галичині! Не даймо хоч тепер загибати марно нашим борцям, що кинулися в старім краю до нової боротьби з ляхом-наїзником. І вони тепер знова без амуніції. А ми американські Українці можемо їм в тім допомогти. Амуніція від нас — це американські доляри. АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОЛЯР, ЗЛОЖЕНИЙ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ, — ЦЕ ҐРАНАТ В СЕРЦЕ ЛЯХА-НАЇЗНИКА.

Так спішім з тим доляром, але спішім сьогодня, бо завтра може бути вже запізно.

Хто розуміє вагу хвилі, нехай вишле свою хоч найменьшу жертву вже сьогодня на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
411 Southern Building, Washington, D. C.

ОСИП МАКОВЕЙ.

(З нагоди 55 річниці його уродин).

Оден професор академії мистецтва казав до своїх учеників: „То не штука намалювати добрий образ, але штука його добре продати".

Висказ, що правда, не дуже педаґоґічний, і навіть з огляду на високе завдання мистецтва, неморальний, та за те правдивий.

Скількиж то добрих малярів марнується лиш тому, бо не вміють добре продати своїх творів, не вміють собі дати раду з матеріяльним окруженнем.

Те саме, на жаль, діється і в літературі.

Єсть письменники, що вміють не тільки писати, але легко дають собі раду з видавцями, з критикою і з читаючим загалом. Напише такий добродій одну-дві збірки і дивись вже він „наш славнозвісний", „многонадійний", а то й „великий". Мине десять літ і вже його ювилей святкують, вже його портрети по хатах вішають, вже він на лаврах відпочиває.

Що правда, тії лаври частогусто дуже скоро вянуть, але це друге діло. На всякий спосіб остається гіркий посмак солодкої слави.

А другий поет, чи повістяр, не по рожах, а по терню ходить. І накладника чесного та совісного найти не може і критика або мовчить, або ізза марниць до нього придирається, а читачі, от звичайно як читачі, вони оглядаються на те, що критика скаже. Своеї думки не виявляють. Тільки ученик з пятої кляси, або молода семінаристка поплаче тайки, прочитавши гарний, щирий віршик і отсе ціла його слава. Нераз що лиш по смерти відгребують твори такого безталанного поета, пишуть про них докторські розправи і нарікають, що мовляв, такого то великого письменника мали ми тай — не маємо!

Так, так! Був кінь і зїздився... Був у нас Свидницький, Руданський, Козловський, був Корнило Устіянович і богато других... А Володимир Навроцький? Невжеж тих кілька віршів, які він лишив, не свідчать про його справжній, великий поетичний талан?

Всіх їх заїздила погана доля, всі вони прийшли на світ за скоро, всім їм на гробі можна поставити памятник і вирити на йому чудову Шашкевичеву „Веснівку".

Та чи тільки їм?

Поміж живучими нашими письменниками єсть також такі, що їм усьо як з платка, а єсть такі, що їм іде як з каменя...

Такі думки насуваються мені, коли перевертаю листи наших антольоґій, всіляких „Акордів", „Віків" та „Українських Муз".

• • •

Кого не шанували ми останніми часами, то ювилейним обходом, то похвальними статтями, а про Маковея ніби забули.

А він же оден із старших поміж нами, оден з найбільше заслужених, тільки якраз оден з тих, „що не вміли добре продати своїх творів". Маковей писав про других, стелив дорогу своїм товаришам і товаришкам, а йому не було кому постелити. Так він в тіни й остався.

Минули 25 роковини його літературної діяльности, — тихо!

Минуло 50 літ від його уродин, — тихо! Минає 55 літ його життя і знову — тихо.

Знаете, як буває в лісі?... Дерева, дерева, дерева! Листя, листя, листя! Десь високо небо, а кругом тишина, така тишина, що в усі дзвоном дзвонить. І нараз збирає вас охота перервати її; прикладаєте руки до уст і з повної груди гукаєте: „А-гу! А-гу! А-гу!"

Оттак збирає мене охота перервати тую літературну тишину про Маковея.

Та, на жаль, не можу гукнути з повної груди. „Був голосок, та позики зїли". Було перо та списалося... А всеж таки хочеться зробити початок. Може хтось там, у ріднім краю, де під рукою єсть усі потрібні матеріяли, напише щось більше, я вдоволюся коротким нарисом, сильветою, яка зарисовується перед мною у перспективі від мосту на Рейні до мосту на Дністрі в Заліщиках.

• • •

Між Маковеєм, а мною не велика ріжниця в літах. Він старший від мене на 5 років і кілька місяців.

Але я побачив його у перве, коли був ґімназистом, а Маковей ходив тоді в офіцерськім мундурі, мав обличчя Марса і дуже поважно розмавляв з Д-ром Андрієм Чайківським на політичні й літературні теми. Про него казали, що пише гарні вірші і тішиться призианнем Франка.

Не диво, що я, як ученик провінціональної ґімназії, глядів на його з респектом. І той респект остався мимохіть до нині, не дивлячись на наші пізніщі, товариські відносини.

Другий раз стрінулись ми у Львові. Як студент університету зайшов я до Маковея і застав його при вибиранню віршів для „Літературно-Наукового Вістника". Лежала їх чимала копиця, але вибагливий сотрудник одинокого нашого літературно-наукового місячника може з годину шукав, прочитував, порівнував і ніяк не міг рішитися на вибір одного відповідного віршика. Врешті вибрав і подав мені листок дрібно записаного паперу. „Прочитайте і скажіть, чи ґіний друку, бо мені вже в голові крутиться від тих ритмів й римів".

Тоді я зрозумів, як совісно дивився цей чоловік на своє редакційне завдання і як важко було його вдоволити.

Ще більше впевнив мене в тому виклад Маковея на семінари покійного проф. Омеляна Огоновського про теорію літературної критики Ґенекена. Я побачив, що Маковей, це український поет, який не вдоволяється коломийковими ритмами й римами в роді „очі-ночі", або „дівчина-калина", лиш шукає звязків з літературою Европи, з її надбаннями і модерними проблемами.

А що мене особливо симпатично вражало, то те, що Маковей не згубився в густім лісі европейської літератури, остався все таки Маковеєм. У розмові він не по писувався знаннем, не легковажив нашої не дуже то богатої літератури, не насміхався над поетами, від котрих несло запахом старомодних одягів, розумів траґедію літературних діячів, котрі мусіли боротися і з політичним гнетом і з упередженнями та невиробленістю свого власного суспільства, котрі коштом власного добра й життя безкористовно працювали для рідної культури.

Одного разу, мабуть зимою 1894 року приніс мені Маковей на „Бесіду" маленьку сіру книжечку. Це була перша збірка його поезій. Видання дуже простеньке з невибагливою надписю: „Поезії".

Я прочитав їх тої самої ночі і нераз вертав до них.

В тій книжочці єсть „Semper idem" і „Дружка", єсть одна з найкращих поезій, які я читав коли небудь в моїм життю: „Мармуровий памятник на гробі".

Дуже жалую, що не маю тої першої збірки віршів Маковея під рукою,, а тоб я радо переписав отсю поемку, стільки в ній поетичного настрою, стільки краси. Я не добрий на свою память, що не зберегла мені цього шедевра. Але загальне враження все таки осталося — враження цінного змісту, прибраного в мистецьку форму.

І таке саме враження лишають мало що не всі ліричні вірші Маковея. Нема в них зайвих слів, про зайві строфи і не згадуй, нема погоні за ефектами, поет не наслідує нікого й не переспівує своїх власних пісень, бо вони йому подобалися, не проголошує ані політично-суспільних, ні літературно-критичних проґрамів, музи не тягне за волосся до свого поетичного стола, а сама вона приходить до нього і нашіптує йому пісні до уха.

І тому тії пісні такі свіжі і такі гарні, тому вони не наскучаться ніколи.

Єсть образи, які з першого разу дуже подобаються, прямо притягають до себе. Але побачиш їх у друге й третє і відвертаєшся від них. Якби тобі повісили такий образ у хаті, то втікавби на вулицю.

А єсть такі малюнки, часом навіть якась тільки стара літоґрафія, або ритовина, що чим більше приглядаєшся до неї, тим більше вона тобі подобається, прямо хочеться її повісити в хаті над своїм письменницьким столом.

Так і Маковейові вірші.

Щоб не говорити на вітер, перепишу оден.

Мені здається, я не жив,
А тільки все збирався жити.
Чогось шукав, за чимсь тужив,
Бажав комусь весь вік служити...
Аж ось і молодість минула,
Не живши, втомлена заснула.

І прийде день, як та слота,
Я довгу панахиду правлю:
Прощайте, молоді літа,
Не гуджу я вас і не славлю,
З могили вже вас не добуду,
Уже я молодим не буду.

І в тім жалю, мов бачу я:
Не мертва молодість, лиш сонна,—
Не в пору ще журба моя,
Не в пору пісня похоронна:
Ще поживем! Давайте жити,
Чогось шукать, за чимсь тужити!

Щирість, простота, краса, — якраз те, що має найбільшу ваґу в ліричній поезії. Бо сама мистецька форма, це забавка, яка надокучить. У гарній формі мусить бути цінний зміст, як у коштовній чарці добре вино. Поганий напій навіть з найкращої посуди не буде смакувати. Маковей стремів до гармонії між змістом і формою і тая гармонія якраз характеризує його ліричні твори. Зміст його ліричних віршів дуже ріжнородний: еротика, аналіза власної душі, враження природи, настрої; тут і там суспільні теми, перепущені крізь прізму поетичного „я". В тих останніх видно великий літературний такт; лірика не переходитв в аґітацію, вона промовляє до нас щиростю і красою. Та ще одна характерна прикмета. Маковей, цей похмурий, вічно вдумчивий Маковей уміє сміятися, вміє бути дотепним. Ось приміром вірш: „Камяна епоха".

Наша прамати з камяної епохи ніяк не може розпалити огонь, щоб спечи свому чоловікови печеню.

Затулила жінка очи,
Сльози каплють зпід долонь:
„—Все, що дня печи печеню,
А так тяжко про огонь".

Та поет потішає її кажучи:

Гірше буде твоїм дітям
Тим у електричний вік:
Буде в їх огню доволі,
А печеня раз на рік.

В таких віршах Маковей нагадує Гайного і наближається до Самійленка, але не наслідує жадного з них, бо він своїм власним сміхом сміється. Цей сміх не силуваний, а природний, такий близький до нашої народньої вдачі, до характеру нашої коломийки, котра нагадує танець усмішки зі слезою.

І ще одно. Маковей не любить дуже високих і дуже низьких тонів. Він грає на середнім реєстрі. Ні в патос, ні в солодкаву сентіментальність, ні в грубоватість не попадає. Остається поетом-мущиною, чоловіком культурним, що кріпко тримає себе в руках, — справжнім інтеліґентом. Ніщо нема в його з хоробливости, неврастенії, гістерії, він наскрізь здоровий, нероздвоєний, невикривлений ґримасами часу.

Крім дрібних віршів написав довшу поему „Новик" і сатиричні спомини „Подорож до Києва". Обі вказують на те, що стати його й на глибший віддих, що серед кращих матеріяльних умов міг він нам дати твори більших розмірів і великої ваги, бо матеріялу в його досить. Він і начитаний і бистрий обсерватор і поет з Божої ласки. Але, — великі поеми вимагають великого скуплення, спокою, забуття про буденні турботи, а того нашому братови тільки й бракує. Він мусить журитися насущним хлібом, мусить вести боротьбу з марницями, котрі хмарою налітають на його, — йому тяжко, майже немислимо стати поетом і тільки поетом. „Поети — це жебраки", — сказала одна з наших письменниць і цей висказ можна було брати до недавна в буквальнім значінню. Були в нас такі титули: священик, адвокат, професор, лікар, кравець, швець і т. д. та не було титулу — письменник. Колиб хто був на питання, „хто він таке?" — відповів: — „поет", йому засміялиби в очи.

Бо справді, як можна бути самим тільки поетом і не робити ніякої другої реальної роботи?... Цього в нас не вміли зрозуміти.

Маковей хотів бути лиш письменником, та не міг. Щоб книжка розійшлась в кількасот примірниках у Галичині та на Буковині, то треба було, щоб коштувала мало, борони Боже більше як одного ґульдена! Ну, а з того вижити трудно...

І Маковей шукав приюту в редакціях, бо редакторське й літературне діло, ще найблищі до себе. Працював у „Зорі", в „Ділі", в „Літературно-науковім Вістнику", був редактором „Народної Часописи", „Буковини", „Руслана". Але хто знає наше передвоєнне життя, цей зрозуміє як трудно було поза редакційною працею знати спокійну хвилину на поетичну роботу. А партійна боротьба, невжеж вона не затроювала поетови навіть недільного відпочинку? Не вжеж не дивились на нього, не як на поета, а як на прислужника тої, чи другої партії? Не вжеж не сипали йому терня під ноги і не штигали колючками в само серце?

Треба було дуже панувати над собою, щоб не втратити того поетичного погляду на світ і на життя, без якого годі бути поетом. Роззлоблений і роздратований до решти Маковей писав такі сатири як „Ревун", у яких жовч переливається із серця прямо в каламар. Але це виїмково. Звичайно він не виходив із себе і з побажливою усмішкою на устах працював над гумористичними образками „Мої знайомі", котрим рівних наша література не має.

Тут Маковей стає українським Марком Твейном.

Хто з нас міг здержатися від сміху, читаючи ці траґічно-комічні образки, як покійного Скородинського привалили в книгарні книжки, котрих ніхто не купував, або як Маковей сушив на сонці свої друковані твори, а песики прийшли і гралися ними, або як портрети наших славних людий мерзли в салі давнього „Народного Дому" в Чернівцях?

Маковейові „Знайомі" це не лиш знамениті ґуморески, в котрих поет сміється крізь сльози, але разом із тим живі документи нашого життя під кінець XIX. століття.

І тут, як у поезіях, Маковей не попадає у скрайности, не гризе, не кричить, не проповідує, лиш з тактом справжнього мистця викінчує прегарні мініятюри, сучасним для розривки, будучим для науки. І в инших своїх оповіданнях, якщ „Весняні бурі", „Оферма", „Вуйко Дорко", „Клопоти Савчихи" являється Маковей безпретенсійним оповідачем, або малярем нашого побуту. Його герої: молодий студент, безардний во-

як, необразована жінка і т. д. говорять самі за себе, автор на їх життевих турботах, так сказати, не хоче робити інтересу. І якраз ця безінтеросовність являеться одною з прикмет Маковея, як письменника. Він пише „не для людей і не для слави", а з якоїсь душевної понуки. Щож зроблять з написаним, похвалять, чи осудять, — його ніби не інтересує.

Таке по крайній мірі враження робить його спокійний і безпретенсійний спосіб писання.

Що воно так, видно також і з того, що Маковей, на превеликий наш жаль, не подбав о збірне видання своїх віршів, які крім нечисленних, що попали в першу збірку зперед малощо не 30 літ, так і лежать розсипані по всіляких часописях і альманах. А без такого видання годі собі уявити Маковея, як поета, годі змалювати його вірний портрет.

І збірки його оповідань теж не маемо. А шкода, бо їх можна й нині прочитати з великим вдоволеннем і пожитком.

Так само хотілосьби мати під рукою статті про Бордуляка, Кобилянську, Грабовського, Франка, про Лесю Українку, довшу розвідку про Куліша і т. д. Чимало написав він літературних заміток, рецензій, фейлетонів, тощо, а скрізь така сила помічень, таке богацтво гадок, стільки дотепу, що жаль чому воно забуваеться, воно ж здебільшого свіже, актуальне, живе, бо Маковей, хоч як він зрівноважений, тактовний, поміркований, а всеж таки він не клясик, а душа на скрізь модерна.

Коли про кого з наших поетів можна казати, що шукав нового поетичного вислову, нових літературних шляхів, нових акордів в тонах і кольорах, то в першу міру треба це віднести до Маковея, розуміеться не забуваючи найбільшого з наших модерних поетів Франка.

Цю заслугу мусить признати за ним будучий неупереджений історик української літератури.

Писав він про других але з того не виходить, щоб не писати про його...

* * *

Не знайшовши приюту для своєї літературної праці в журналістиці Маковей здав докторат фільозофії, здав іспит професорський та 1906 року дістав посаду „головного учителя" в Черновецькій учительській семінарії, а незабаром став директором учительської семінарії в Заліщиках.

Велика війна казала йому перемінити перо і книжку на меч. Перебув війну, перебув окупацію Галичини, знае що-таке труси, арешти і тепер дальше працює як педаґоґ.

Чи педаґоґ не забє в ньому письменника — годі сказати. Але гадаю що ні, бо Маковей зкрізь носить з собою свій поетичний світогляд. Доказом того гарні вірші, які він написав у війні.

Я майже певний, що в його теці і тепер єсть неоден гарний твір, тільки він не любить то в кітні, не любить літературного ярмарку і не спішиться з тим що напише йти перед широку публіку.

Така його вдача.

* * *

Навіть така коротка сильвета як отся булаб неповна, колиб не згадати про Маковея, як повістяра. Він же написав „Заліся" і „Ярошенка". Перша повість з життя галицького села, друга з часів Хотинської війни. „Ярошенка" писав Маковей у Довгополі в гостинній хаті покійного о. Івана Попеля. Я приїхав туди в тиждень після того, як Маковей скінчив свою повість і повіз її друкувати. Отець Попель показував мені покій і стіл на якому писав Маковей свого „Ярошенка", і показував не без гордощів. Тай не дивно, бо на повісти, та ще історичні, ми не дуже богаті. Такі твори вимагають окремих студій, вимагають чимало часу і спокою, щоб вслухатися в ритм часу, перенестися душею в минувшість, блаакати з предками ніби з живими, сучасними людьми.

Годі вимагати, щоб наш письменник без того всього міг дати справжній архитвір. „Ярошенко" не рівня „Чорній Раді", над якою Куліш працював довгі літа, його Сагайдачний може й не вдоволяє нас, як історичний портрет, а всеж таки „Ярошенко" останеться замітною появою в нашій історичній белетристиці, завдяки живому оповіданню, гарним малюнкам подій, ситуації, природи, завдяки чистій, народній мові. Маковей і в „Ярошенку" і в „Залісю" талановитий оповідач. Він нікому не наскучить довгими описами, надміром детайлів, безрадністю в будові великого твору, навпаки, він оповідає живо, жваво, мовою чистою, гладкою, без кованих слів, без непотрібних ефектів.

Мова Маковея, можна сказати, зразкова. Він пише граматично, не вживає слів і зворотів противних українському уxови, має музичне чуття, має свій власний вислів. Не силуеться писати по Наддніпрянському, але пише так, що всякий Українець може його радо читати. Що гарного вживають наші люди в слові й письмі на всьому великому просторі України, те йому дороге й близьке, не зважаючи, чи буде воно з Гуцульщини, чи з Чернигівщини.

Сам він Яворівець, син убогої міщанської родини,. На силу промощував собі дорогу в ширший світ. Ззарання мусів сам про себе дбати, молодим учеником лекціями заробляв на життя. Так само було й пізніще. Великих вимогів до суспільности не ставив, не нарікав, що недоцінювали й позабули йопо, своєрідна гордість письменницька здержувала його від того.

Так діждався 55 року свого життя.

Ніби „в гори вийшов з навісної хати" і „понад хмарами стоїть" і сам до себе каже:

„Краща студінь, пустка там сонлива,
Ніж весна на долах нещаслива.
Тихий світ там буде твій учитель,
Сам ти свій суддя і потішитель!"

Богдан Лепкий.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

АКРОН, О. Братство Сош. св. Духа, від. 295 У. Н. Союза повідомляе своїх членів, що надзвичайний мітинґ відбудеться в сю суботу, т. є. 14-го с. м. о 7-ій годині вечер на церковній гали. Кождий член безварунково повинен явитись як оден, бо се важна справа, буде вибір делеґата на всеукр. зїзд до Філядельфії. Тому не відкидайтесь від так важного діла, бо се булаб ганьба для нас еслиб ми лишились на боці.— І. Гурин, предс.; Г. Мончак, секр. 36-37

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подаеться до відома членам тов. ім. Івана Франка, від. 83 У. Н. С., що звичайний мітинґ відбудеться дня 15-го жовтня с. р. в домі Укр. Ам. Горожан під ч. 822 Н. Френклин ул., точно о год. 2. пополудні. Проситься всіх членів, щоби прибули на мітинґ, бо є важні справи до полагодження. Таксамо взиваеться членів, щоб вирівнали свої недоплати, бо в противнім разі будуть суспендовані з товариства і з У. Н. Союза. Товариші, час вже зрозуміти поклик і прийти один раз в місяць на мітинґ, де рішаються всякі справи які відносяться до товариства.—І. Витязь, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Сестрицтво Рож. Пр. Богородиці, від. 36 У. Н. Союза повідомляе, що надзвичайний мітинґ відбудеться о годині 7.30 вечером в середу, дня 11. жовтня в церковній гали під ч. 303 Гудсон Еевню. Просимо тих члениць явитися, котрі довжні, бо будуть суспендовані. Неявившися члениця заплатить кару 50 цит., а урядничка 1 дол. — Зофія Галушка, предс.; Зофія Чернець, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. о. Николая, від. 106 У. Н. С. повідомляе, що мітинґ відбудеться о 1.30 годині пополудни в неділю, 22. жовтня в парохіяльній гали при Оклей і Райс стр. На порядку нарад будуть дуже важні справи до полагодження. — С. Прокопів, предс.; М. Турко, секр.

БОСТОН, МАСС. Подаеться до відома, що збори місячні тов. Дружина Кн. Данила, від. 238 У. Н. С. відбудуться в неділю, 15. жовтня на гали церковній, 136 Арлингтон стр., по Сл. Божій. На зборах будуть важні справи. Проситься усіх членів явитись. — М. Козулькевич, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союза повідомляе всіх своїх членів і члениць як місцевих так і позамісцевих, що місячний мітинґ відбудеться в неділю, 15 с. м. точно о годині 2. пополудни в гали церковній під ч. 34 Беч ул. На сім мітинґу будеться принимати нових кандидатів за пів вступного до У. Н. Союза і до товариства. Кождий Українець чи Українка повинні записати себе і свої діти. Рівнож кождий член повинен прийти, бо будеться читати товариський статут, щоб потому не було нарікань. — М. Галькевич, с. рек.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Подаеться до відома, що мітинґ тов. Любов, від. 370 У. Н. Союза відбудеться в суботу, дня 14. жовтня с. р. Проситься всіх членів прибути, позаяк в неділю буде Пікнік нашого товариства. Всі члени як один мають явитись на мітинґ. — Я. Швець, предс.; М. Сампара, секр.

БРАЗИЛІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ У ПРЕЗИДЕНТА РЕПУБЛИКИ Й МІНІСТРІВ.

Бразилійська українська часопись „Праця" (виходить в Прудентополіс, провінція Пара), у виданню з 10. серпня с. р. повідомляе:

Першу делеґацію Українців у Бразилії приняв на авдієнції в Рійо де Жанейро президент републики й міністри в суботу 5. серпня с. р.

*

Український зїзд в Дорізоні, який відбувся в днях 7—9 липня, вирішив вислати делеґацію до президента стану в Куритибі і до президента републики в Ріо. В склад делеґації увійшли: Рафаїл Криницький, В. Куц, П. Мазуришин, Іван нАдрусевич. Дня 5. с. м. делеґацію приняв вельми прихильно президент і його міністри. Українська делеґація вручила писмо в котрім вичислено всі гаразди, які переживає український нарід у Східній Галичині пд несправедливим польським панованнєм. Письмо було підписане делеґатами всіх українських осель з Парани і С. Катарини.

—о—

ЧОМУ НЕ ДОЖИТИ, ЩОБИ УВИДІТИ?

Марконі, славний винахідник, котрому завдячуемо бездротний телеграф, сказав недавно, що знання перетворить цілий світ протягом пятьдесяти літ. „Правдоподібно не богато з нас бачить як скоро зміняеться наш світ Винаходи і відкриття множуться з скоростю, суть добродійством для людського роду. Життя на тій пляненті так зміниться, що ми, котрі днесь житємо, з трудностю моглибисьмо пізнавемо його". Тому обіцяючий висказ. Чоти йому не дожити щоби увидіти її сповнення? Відповідне старанне і дбанне о внутрішний систем є важним чинником здоровля і довгого життя, а Трінера Гірке Вино є власне препарацією котра є необхідна до того старання. Спроваджує пільгу, усуває непотрібні відпадки, помагає травленню, побуджує апетит. Уживайте Трінера Гірке Вино а по пятьдесять літах побачимо чи Марконі мав слушність чи ні. Осінь є також порою до ужитку двох инших препаратів Трінера. Трінера Лінімент дає скору пільгу на ревматизм і невральгічні болі, Трінера Лагодитель Кашлю є незрівнаним на перестуду. Зажадайте в аптикаря або доставця лікарств тих середників, на котрі можна полягати.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДЯКОУЧИТЕЛЬ, спеціяліст школення хору, наділений письменною грамотою через Консисторію в Перемишлі, сильний тенор-баритон, обійме місце радо в Америці чи в Канаді. Зголошення ласкаво проситься слати до краю. Іван Гаврилець, упр. хору, в Ришковій Волі, п. Бобрівка ad Ярослав, Галичина Східна. 36-38

ПАРАФІЯ св. Петра і Павла в Millville, N. J. пошукує дякоучителя, може бути і старший чоловік, котрий би умів провадити школу. Посаду може обіймити зараз. Платня після умови. Зголоситися листовно або устно до: Theo. Kowalsky, R. F. D. 4, Millville, N. J. 36-38

ПОТРІБНО першої кляси ремісників до гітрових робіт, заразом добрих ковалів. Добра платня. Голоситися до: Fancher MacMurray, Inc., 310 Franklin St., Rochester, N. Y. 29-39

СЕЙЛСМЕНИ

Сталий, занимаючийся продажею цінних паперів дім шукає добре вишколеного сейлсмена який занявбися продажею уділів в три міліоновій корпорації. Лишень на комісове. Мусить говорити по англійский. 34-39

Room 601, 11 Broadway, N. Y.

ПОШУКУЮ СПІЛЬНИКА, женщини, доброї Українки від 25 до 35 літ, маючої кілька сот готівки. Інтересовані зволять голоситися власноручно до: D. Puchalski, 1003 H Street, Marysville, Cal. 35-37

Пошукую своєї сестри МАРІЇ з міста Стрий. Прошу тебе сестро, зголосися як найскорше на адресу: Alex Boruch, 522 Crescent St., Youngstown, Ohio. 37-39

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".